

# Presttjennmarka pgs

\*\*

Referanse:

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=3958>)

## Referansedata

Fylke: Buskerud  
Kommune: Sigdal  
Kartblad:  
H.o.h.: 200-215moh  
Areal: 475 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2013  
Inventør: THH  
Dato feltreg.: 22.6.1999-10.7.2012  
Vegetasjonsone: sørboreal 90% boreonemoral 10%  
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

## Sammendrag

Presttjennmarka ligger i de lave åstraktene nord for Prestfoss i Sigdal kommune. Avgrenset område omfatter 475 daa lengst sør på tidligere Sigdal prestegårdsskog (overtatt av Miljødirektoratet). Det består av en lavtliggende åpen dalsenking med Presttjenn, småmyrer og lave koller, og ei brattere sørvestvendt li opp til Presttjennåsen.

Mye av terrenget er grunnlendt, med fattig furuskog i form av bærlyngfuruskog og (på rygger og i solhellinger) lavfuruskog, på bedre mark noe bærlyng-barblandingsskog, og inn fra myrkantene litt røsslyng-blokkebærfuruskog. Skråningen på Presttjennåsen har "solsvidd" grunnlendt lavfuruskog og noe bergfuruskog, og i tilknytning til baserik amfibolitt også en god del kalkfuruskog/lågurfuruskog. I lia her er det også lågurtgranskog og såvidt kalkgranskog. Granskog er ellers begrenset til mindre lommer i bekkesøkk og forsengkninger. Myrene er fattige torvmyrer med en del furumyrskog.

Det meste av skogen er eldre og halvgammel skog som ikke er påvirket i nyere tid, men den er betydelig preget av gamle dagers skogbruk (mangel på biologisk gamle trær, begrenset mengde død ved, dårlig kontinuitet). Mye er imidlertid "natur-skogsnær" skog med halvgamle trær og spredt dødved. Presttjennåsen skiller seg ut ved å ha temmelig gammel furu-naturskog (særlig til å være lavlandsfuruskog), med gamle trær (mange med solsvidde, grovbarkete stammer), bra med dødved i ulike nedbrytningsstadier (en viss kontinuitet i læger), og brannspor. Brannfrekvensen er i naturtilstand utvilsomt høy.

Presttjennmarka er et nokså lite område, men med relativt høy naturverdi. Det oppfyller i betydelig grad viktige skogvern-mangler, men i hovedsak knyttet til Presttjennåsen (kjerne 1). Her er store og sjeldne naturverdier i form av gammel lavlandsfuruskog og amfibolitt-kalkfuruskog/lågurfuruskog, med et rikt artsmangfold av mykorrhizasopp, vedsopp på furulæger, karplanter, og trolig også biller. Resten av området er av klart mindre interesse isolert sett, men har moderate kvaliteter knyttet til halvgammel lavlandsfuruskog og barblandingsskog, mineralrik furuskog (med relativt rik mykorrhizasoppfunga), lommer med kompakt grandominert skog på god bonitet, og ugrøftet fattigsumpskog og myrskog. Artsmangfoldet er samlet sett rikt, men de fleste interessante arter er begrenset til Presttjennåsen. Hittil er 24 rødlistearter påvist, noe som er (meget) høyt til å være et så lite furuskogsdominert område.

Presttjennmarka inngår i et områdekompleks med tre skogområder nord for Prestfoss: Gampedalen-Svarttjenn-Holmenåsen-Kroktjenn, Presttjennmarka inkl. Holmenåsen-Høgås, Viksåsen-Ramstadhelve. Disse har hver for seg høye naturverdier (klart størst i førstnevnte), men utgjør i tillegg en landskapsøkologisk viktig områdegruppe. Avgrensningen av området er begrenset til den gamle prestegårdseiendommen, og det er en betydelig svakhet at tilgrensende arealer med store naturverdier i sør (Delemyr-Holmenåsen-Høgås) ikke inngår, dette ville styrket samlet verdi vesentlig (til \*\*\*).

Presttjennmarka pgs vurderes som regionalt verneverdig (\*\*).

## Feltarbeid

Området er undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus), med bidrag en dag i 2011 av Torbjørn Høitomt (også BioFokus). Første besøk var 22.6.1999 ifbm. nøkkelbiotopkartlegging av prestegårdsskoger i Buskerud (Hofton 2000, Hofton & Groven 2003). Seinere er området (både pgs-delen og tilgrensende arealer mot sør) til sammen oppsøkt på 9 turer i 2011 og 2012 (20.2.11 på ski, 17.4.11, 19.4.11, 21.4.11, 12.7.11, 25.8.11, 14.9.11 (sammen med THØ), 30.9.11, 10.7.12). De fleste besøk har vært bare korte og overfladiske turer med lite fokus på område- og artsdokumentasjon, bortsett fra i 2011 da mer målrettede og heldekkende undersøkelser ble gjort på noen av turene.

Hele området er kartlagt, og storparten av arealet er grundig undersøkt for alle aktuelle kartleggingsparametre (vegetasjonstyper, skogstruktur, kjerneområder, avgrensning, og artsmangfold). Kunnskapsgrunnlaget vurderes derfor som meget godt.

Artsdokumentasjonen anses som relativt grundig for aktuelle artsgrupper (karplanter, lav, jordboende sopp, vedboende sopp, moser) i de mest "potente" partiene, men flere av kjerneområdene er fortsatt mangelfullt kartlagt (særlig 2, 3 og 4). Soppsesongen 2011 var kort men relativt god, og besøkene på høsten da "traff" godt mht. jordboende sopp slik at også denne artsgruppen (som kanskje er den viktigste mht. sjeldne og rødlistede arter i området) er ganske godt dokumentert. Noen grupper/slekter (bl.a. Sarcodon og Ramaria) syntes imidlertid å ha en dårlig sesong. Insekter (som også har betydelig potensial for interessante og sjeldne arter) er ikke undersøkt, bortsett fra søk etter gnagespor på død ved etter noen få lett kjennelige arter. Fugl er sporadisk observert på vårturene, men på ingen måte godt sjekket. Amfibier er heller ikke sjekket, det kan være potensial for bl.a. salamander i Presttjenn. Selv om de biomangfoldmessig klart mest interessante delene av området er godt artskartlagt, er det fortsatt utvilsomt uoppdagete interessante og sjeldne arter og forekomster, først og fremst av jordboende sopp og insekter.

## Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området utgjør sørligste del av tidligere Sigdal prestegårdsskog (pgs), som nå er overtatt av Miljødirektoratet med tanke på bruk til skogvern eller makeskifte for verneaktuelt areal på private eiendommer i distriktet.

Holmennatten rett nord for Presttjennmarka var en del av "områdepakken" på OVF (Opplysningsvesenets Fond) sine eiendommer som ble undersøkt for mulig verneverdig skog i 2006 (Korbøl et al. 2007). Presttjennmarka var derimot ikke omfattet av den kartleggingen. Siden den gang er det påbegynt prosess med tanke på frivillig vern av et større område, som deler av den gamle prestegårdsskogen inngår i. I denne omgang er prestegårdsskogen skilt ut som egen vurderingsenhet, som rapporteres isolert her.

Vurderingsområdet på Sigdal prestegårdsskog omfatter 2025 daa, og strakte seg fra Presttjennmarka i sør, over Holmennatten, til Krokstjenn og Varåstjenn i nord. Dette er splittet i to verneverdige områder: Holmennatten (med Krokstjenn-Varåstjenn) på 1166 daa (isolert verdi \*) i nord (egen rapport), og Presttjennmarka PGS på 475 daa (isolert verdi \*\*/\*\*\*\*) som rapporteres her.

Mellomliggende arealer sør for Holmennatten ned til toppen av Presttjennåsen er furudominert, tørr og fattig, middelalderne og ung skog og øst for Presttjennåsen også noe åpen hogstflate. Dette er triviell skog uten biologisk interesse, de to områdene er derfor holdt atskilt. Også ei åpen hogstflate nede i den nordøstvendte lia fra Holmennatten og et mindre parti tett ungskog av furu sør for Presttjenn (begge disse grensende til naboeiendommer), er tatt ut av avgrensningen ifht. vurderingsområdet.

## Tidligere undersøkelser

Sigdal prestegårdsskog er dekket av nøkkelbiotopkartlegging i 1999 (Hofton 2000, Hofton & Groven 2003), skogvernundersøkelser i 2006 (Korbøl et al. 2007: 147-151), og noe seinere også MiS-kartlegging.

I nøkkelbiotopkartleggingen 1999 ble det avgrenset to nøkkelbiotoper sør på eiendommen ("Sigdal N1 Delemyr" og "Sigdal N2 Presttjennåsen", i stor grad identisk med hhv. kjerne 6 og 1 i "Presttjennmarka PGS"), og en stor restaureringsbiotop/hensynsområde på Holmennatten ("Sigdal R1 Holmennatten", nær identisk med kjerne 2 i "Holmennatten PGS"). Nøkkelbiotopregistreringene fra 1999 synes å være forkastet etter at det i nyere tid er gått MiS i kommunen. Ifølge Kilden hos Skog og Landskap (<http://kilden.skogoglandskap.no>) er det tre mindre MiS-figurer innenfor Sigdal prestegårdsskog, alle i kjerneområdet i vestskråningen av Holmennatten av livsmiljø "eldre lauvsuksesjoner". Ellers er det ikke MiS-figurer på eiendommen (heller ikke i kjerneområdene).

I skogvernundersøkelsen i 2006 ble et areal på 450 daa omkring kjerneområdet på Holmennatten avgrenset og vurdert som lokalt verneverdig (\*). Basert på et områdenotat av THH er dette kjerneområdet også inkludert hos Bredland (2000), i naturtyperapporten for Sigdal (Engen 2004), og ligger på Naturbase (2014) som BN00010656. Derimot er ingen deler av Presttjennmarka fanget opp i naturtypekartleggingen.

Området synes ikke å ha vært besøkt av andre artskartleggere tidligere, i hvert fall ligger det ikke inne artsfunn på sentrale databaser (Artskart 2014). Derimot er sørs-krentene Solbakken-Holmenåsen-Høgås (tilgrensende arealer sør for Presttjennmarka pgs) besøkt av flere karplantebotanikere. Finn Wischmann var i området "Solbakken-Holmenåsen" 12.5.1979, og karplanteliste med 122 poster (samt soppen blek sandmorkel *Gyromitra gigas*) etter dette besøket ligger på Artskart (2014). Han fant en rekke varmekjære og kravfulle arter, hvorav de mest interessante er vårveronika, solblom og hjortetrøst (de to siste angitt som "usikker identifikasjon"), samt bl.a. bakkemynte, bakkestarr, berberis, blodstorkenebb, brudespore, fjell-lodnebregne, gullkløver, rundbelg, vill-lin. Dessuten storkonvall, men angivelsen antas å være feilkryss ifht. kantkonvall som ikke er angitt men som i motsetning til storkonvall er typisk for slike miljøer. Unøyaktig stedsangivelse gjør det vanskelig å vite nøyaktig hvor disse artene er funnet, men de fleste synes å være fra de varme brattskrentene, bortsett fra solblom og vårveronika som er knyttet til gammelt kulturlandskap og trolig funnet ved beitemarka på Solbakken. Også Thure Lund nevner området i sin lokalflora for Sigdal (Lund 1992), og angir enkelte interessante arter som ikke ligger på Artskart, bl.a. krattslirekne fra Holmenåsen, og breiflangre og bakkeseite fra Hauganåsen (sistnevnte trolig samme forekomst som ble gjenfunnet under Høgås i 2011).

## Beliggenhet

Området ligger i de lave skogåsene rett nord for Prestfoss i nedre del av Sigdal kommune.

## Naturgrunnlag

### Topografi

Området består av en lavtliggende åpen dalsenkning med et lite skogstjenn og småmyrer omgitt av lave rygger (Presttjenn-Delemyr), åsryggen Vesletjennåsen i sørvest, og mot nord ei småbratt sørvestvendt lise som reiser seg 80-90 høydemeter opp til Presttjennåsen med et flatt platå på toppen.

### Geologi

Berggrunnsgeologisk tilhører området Kongsbergkomplekset (Nordgulen 1999), som er et ganske komplekst sammensatt grunnfjellsområde. Vurderingsområdet ligger innenfor et felt med båndgneis bestående av vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis, granatførende de fleste steder, og stedvis gjennomført av granittganger (Nordgulen 1999, NGU 2014).

Langs et nokså smalt bånd i hovedbergarts-formasjonen i de lave åstraktene nord for Prestfoss, stikker bånd/belter av

kalkrike bergarter (antakelig en amfibolitt-variant med høyt baseinnhold) fram i bratte sør- til sørvestvendte skråninger flere steder. I prestegårdsskogen forekommer dette i sørvestlia av Presttjennåsen (kjerne 1). Ellers i traktene er det observert i de bratte sørhellingene av Høgås-Holmenåsen, øst for Svarttjenn nord til Gampedalen, og noe liknende også i sørskråningen av Viksåsen.

Storparten av området er grunnlendt, med tynt og vekslende overdekke av mer eller mindre finkornet morenemateriale, helt lokalt mindre felt av finkornete/sandige avsetninger (kanskje av glasfluvialt opphav) (mest i forsenkningene i det småkuperte kolleterrenget sørover mot Holmenåsen-Høgås). Stedvis i de bratteste partiene og på de høyeste ryggene er berggrunnen eksponert. Dalbunnen med Presttjenn-Delemyr har derimot ganske tjukke løsmasser i form av torvjord, og i søkkene på slak mark omkring her er det "god" morenejord.

### Klima

Regionalklimaet i dalførene og lave åstrakter i distriktet har en noe kontinental karakter, med varme somre og kalde vintre, og tilhører overgangsseksjonen (OC). Høyereiggende åstrakter, særlig litt mot vest-nordvest, har et mer humid klima og ligger hovedsakelig i svakt oseanisk seksjon (O1). Presttjennmarka ligger på overgangen mellom OC og O1, og det tilhører i hovedsak sørboreal vegetasjonssone (SB) men har også visse boreonemorale trekk (BN) (de varme sørskrentene av Holmenåsen-Høgås føres best til boreonemorale).

Lokalklima-variasjonen er som følge av topografien liten, og storparten av området er tørt. Sørskråningen av Presttjennåsen er utpreget tørr og solvarm. Skogen på vestsiden og nordøstsiden av Presttjenn har et svakt humid lokalklima (myr- og sumpmark, og nærhet til tjernet).

## Vegetasjon og treslagsfordeling

Området består av to topografisk ulike deler; Presttjenn-dalsenkningen og Presttjennåsen-brattlia. Generelt er området klart dominert av tørr og fattig furuskog, med granskog begrenset til mindre lommer i bekkesøkk og forsenkninger. Lauvtrær inngår sparsomt. Selv om fattige skogsamfunn dominerer er berggrunnen tydelig variert, og amfibolittstriper gir i Presttjennåsen opphav til ganske betydelige arealer kalkfuruskog og lågurfuruskog.

### Presttjenn-dalsenkningen

Mye av terrenget er tørt og grunnlendt og dekkes av fattig furuskog i form av bærlyngfuruskog og (på rygger og i solhellinger) lavfuruskog. På bedre mark er det stedvis barblandingsskog med innslag av gran i furuskogen. Furuskogen står dels helt grunnlendt, dels på et tynt og nokså finkornet jordsmonn av usikkert opphav. Selv om skogsamfunnene er fattige viser furuskogen stedvis klare indikasjoner på god mineraltilgang. Foruten Presttjennåsen (se under) er dette observert i det flate terrenget øst-sørøst for Presttjenn (jf. bl.a. mye piggopper).

Flatmarka har åpen myr, furumyrskog og utover fra kantene røsslyng-blokkebærfuruskog. Myrmarka er hovedsakelig gjengroende minerotrof flatmyr, med småfelt blandingsmyr med ombrotrofe tuer. Ut mot Presttjenn er det våtere mykmattemyr. Myrmarka synes å være i aksellererende gjengroing, med etablert furumyrskog på ganske mye av arealet. Tjernet er også i sakte gjengroing, med gyngende torvmoseflak i kantene. Myrvegetasjonen er i all hovedsak fattig (torvmoser, vanlige gras og starr, molte, hvitlyng, noe pors i kantene, etc.), men på sørvestsiden av Delemyr er det svakt intermedier karakter (myrflol, myrhatt, trådstarr).

På bedre jordsmonn vest og nord for Presttjenn og langs Sagbekken i øst, er det tettere blåbærfuktskog og fattigsumpskog dominert av gran og noe furu, bjørk, litt svartor og så vidt enkelte andre lauvtrær. Nord for Presttjenn og på vest-sørvestsiden av tjernet, er det kompakt, tett og virkesrik skog på til dels god bonitet.

### Presttjennåsen

Den soleksponerte og varme lia på Presttjennåsen (kjerne 1) har svært varm og "solsvidd" grunnlendt lavfuruskog i mosaikk med mindre felt bergfuruskog og tørr bærlyngskog, men også et betydelig areal kalkfuruskog og lågurfuruskog. Busksjikt av krattformet einer er karakteristisk på svakt sesongfuktig mark. Selv om lavfuruskogen er fattig, gir den ofte inntrykk av en viss basetilgang (bl.a. indikert av mykorrhizasoppfungaen). Smale striper markant baserik berggrunn (trolig amfibolitt) eksponeres i små brattheng/oppsprekninger og grunne forsenkninger, og gir opphav til små felt kalkfuruskog og lågurfuruskog. Slik skog tiltar nordvestover i lia, og dekker her betydelige arealer i form av ulike beslektede utforminger i mosaikk betinget av småskalatopografi og tilhørende markfuktighetsvariasjon. Urterik utforming er vanligst (typisk med bl.a. liljekonvall, blåveis, flekkgrisøre, hengeaks, fingerstarr), i grunne søkk en mer sesongfuktig variant (storblåfjær, blåknapp, jåblom, moseteippe av bl.a. storkransmose), på opplendt terreng tørr utforming (bakkemynte, mye blodstorkenebb, skogkløver, hvitbergknapp). Kalkfuruskogen kan karakteriseres som en floristisk litt fattig "grunnfjellstype" (bl.a. mangler orkidéer).

Langs et lite, men markert, fuktsøkk nord for kalkfuruskogen dominerer gran, iblandet furu og litt lauvtrær. Her er rik lågurtgranskog (med barmatter under eldre trær), dels kalkgranskog, og ei smal stripe høgstaudevegetasjon langs periodevis uttørkende bekeleie.

På toppen av åsen er det tilnærmet flatt, her er det furumo med mest bærlyngfuruskog. Noen små sprekkesøkk gir litt variasjon, med blåbærgranskog og gransumpskog. Den vestvendte lia nord for kjerneområdet har middealaldrende til eldre bærlyng-, tørr blåbær- og noe lågurt-blandingsskog med furu, gran og litt bjørk og osp, og så vidt rogn og selje. Yngre og middelaldrende rik lågurtskog inntar nedre del av lia (liten forsenkning opp fra veisvingen).

## Skogstruktur og påvirkning

Området dekkes i hovedsak av eldre-halvgammel skog som ikke er påvirket i nyere tid. Skogen er imidlertid betydelig preget av eldre tiders skogbruk, naturskogs-elementer som biologisk gamle trær, grove trær og dødved i seine nedbrytningsstadier er sjeldne, og kontinuitet i slike elementer mangler (unntatt Presttjennåsen, se under).

Furu- og barblandingsskogen domineres gjerne av et oversjikt av halvgamle trær, mens under- og mellomsjiktet er mer sparsomt utviklet. Skogen er likevel stort sett godt sluttet, stedvis kompakt, men mindre partier med mer homogent "søylehallpreg" finnes også. En del skog er delvis "naturskogsnaer", med halvgamle og stedvis litt grøvre furutrær med avtakende vekst og grovbarket stamme, mellomsjikt av mer undertrykte trær, og partivis litt gadd, høgstubber og læger i tidlige og midlere nedbrytningsstadier (mest av mindre dimensjoner). Skogen i øst, ved Delemyr og på kollen nord for myra, er noe eldre enn ved Presttjenn og på Vesletjennåsen i sørvest.

Furuskogen i Presttjennåsen skiller seg ut. Dette partiet har tydeligvis vært mindre berørt av gamle dagers hogster, og er til dels uvanlig gammel til å være lavlandsfuruskog. Det er godt sluttet naturskog, med god aldersspredning (inkl. god foryngelse) og mange temmelig gamle trær, høyreiste og med høy krone. Skrinne mark bestokkes i hovedsak av seinvokste trær av moderate dimensjoner (mange med grovbarket, solsvidd stamme), mens det på mer produktiv mark er noe grøvre trær (45-50 cm). Med unntak av et fåtalls overstandere (med overvokste brannlyrer) mangler imidlertid trær av virkelig høy alder og kraftige dimensjoner (kan delvis skyldes at trærne går over ende før de blir svært gamle). En god del gadd, høgstubber og læger i alle nedbrytningsstadier finnes spredt. Tidlige og midlere nedbrytningsstadier er i klar overvekt, men også enkelte eldgamle, pillrätne læger-rester finnes (men rätne læger i grove dimensjoner mangler). Skogen i øvre del er mer homogen, dels søylehall-skog, og fattigere på nøkkel-elementer. Området har i naturtilstand utvilsomt høy brannfrekvens, gamle brannspor kan ses flere steder i form av kullrester på gamle tyristubber og brannlyrer på enkelte levende trær, men siste brann ligger langt tilbake i tid. Skogbrann har utvilsomt vært en viktig forstyrrelsesfaktor i dette landskapet. Brannhistoriske undersøkelser i Gampedal (Rolstad et al. 2010) har avdekket spor av 11 skogbranner mellom 1570 og 1841. Av disse synes 6 å ha vært større branner med gj.snittlig 50 års intervaller. Siste brann var imidlertid så langt tilbake som 1841. Denne situasjonen er antakelig representativ for store deler av landskapet nord for Prestfoss.

Granskogssøkket nordvest for kalkfuruskogen er mest halvgammel aldersfase- og dels optimalfaseskog, med god aldersspredning, innslag av noen grøvre og eldre trær, og moderate mengder død ved. Noen kraftige furuer står i granskogssøkket. Også nordøst for Presttjenn og vest-sørvest for tjernet står grandominert skog på god bonitet. Dette er temmelig tett, kompakt og virkesrik skog, mest sjiktet aldersfaseskog med halvgamle trær og en hel del dødved av gran og litt av furu, nord for Presttjenn utgjør også nokså grov furu et markant innslag. Gran-blandingsskogen langs Sagbekken i øst er liknende, men noe yngre. Fukk- og sumpskogen i myrkantsøkkene er ellers mest middelaldrende, med mer småvokst gran, bjørk og svartor.

Yngre og middelaldrende skog dekker små arealer: Presttjennåsen-utenfor kjerneområdet (blandingsskog med bl.a. en del bjørk og osp), hellinga vest for Presttjenn (mellom kjerne 2 og 3), og sør for Presttjenn (furuskog i hogstklasse 3). Eneste hogstflateareal innenfor avgrensningen er nedre del av Presttjennåsen-utenfor kjerne 1 (inngår av arronderingsmessige grunner).

Myrmarka er i hovedsak ugrøftet, bortsett fra ei vest-øst-gående gammel grøft i sørkanten av myra sør-sørøst for Presttjenn.

## Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Presttjennmarka pgs. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

### 1 Presttjennåsen

Naturtype: Kalkbarskog - Urterik kalkfuruskog  
BMVERDI: A

Areal: 61daa  
Hoh: 215-310 moh

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 22.6.1999 (nøkkelbiotopkartlegging på Sigdal prestegårdsskog), 19.4.2011, 12.7.2011, 25.8.2011, 14.9.2011 (sammen med Torbjørn Høitomt) og 10.7.2012. Rapportert ifbm. skogvernprosess på Sigdal prestegårdsskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Presttjennåsen nordøst for Presttjenn, sør i Sigdal prestegårdsskog. Den består av ei sørvestvendt, tørr og varm furudominert lise, mellom skogsbilvei i bunnen der terrenget flater ut og et platå med halvgammel bærlyng-furu-barblandingsskog oppå åsen. Mot nord-nordvest grenser området til mest middelaldrende furu- og blandingsskog (stedvis rik lågurtskog), mot vest (ovenfor veien) er det ei mindre hogstflate, i øst er grensa trukket langs gammel traktorvei og (i øvre del) hogstflate. Berggrunn (NGU 2014): båndgneis med vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis. Et bånd av tydelig baserik (trolig) amfibolitt stikker fram i lia. Bioklima-region: sørboreal/boreonemoral – overgangsseksjon/svakt oseanisk (SB/BN-OC/O1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten hovedklassifiseres som "kalkbarskog" (urterik kalkfuruskog, sesongfuktig kalkfuruskog, tørr kalkfuruskog, kalkgranskog), i tillegg "rik barskog" (lågurfuruskog) og "gammel furuskog" (lavlandsfuruskog, bergfuruskog).

Lia er soleksponert, varm og grunnlendt, og dekkes i hovedsak av tørr furuskog. I tillegg inngår noen få gran og bjørk, og et busksjikt av krattformet einer er karakteristisk på svakt sesongfuktig mark. Tørr og "solsvidd" lavfuruskog i mosaikk med mindre felt bergfuruskog og tørr bærlyngskog er vanligst, og dominerer østre-midtre del. Selv om skogen er fattig, gir den ofte inntrykk av en viss basetilgang (bl.a. indikert av mykorrhizasoppfunngaen). Smale striper markant baserik berggrunn (trolig amfibolitt) eksponeres i små bratttheng/oppsprekninger og grunne forsenkninger, og gir opphav til små felt kalkfuruskog og lågurtfuruskog. Slik skog tiltar nordvestover, og dekker her betydelige arealer i form av ulike beslektede utforminger i mosaikk betinget av småskalapotografi og tilhørende markfuktighetsvariasjon. Urterik utforming er vanligst (typisk med bl.a. liljekonvall, blåveis, flekkgriser, hengeaks, fingerstarr), i grunne søkk en mer sesongfuktig variant (storblåfjær, blåknapp, jåblom, moseteppa av bl.a. storkransmose), på opplendt terreng tørr utforming (bakkemynte, mye blodstorkenebb, skogkløver, hvitbergknapp). Kalkfuruskogen kan karakteriseres som en floristisk litt fattig "grunnfjellstype" (bl.a. mangler orkidéer). Langs et lite, men markert, fuktsøkk i nord dominerer gran, iblandet furu og litt lauvtrær. Her er rik lågurtranskog (med nakne barmatter under



eldre trær), dels kalkgranskog, og ei smal stripe høgstaudevegetasjon langs periodevis uttørkende bekkeløp.

Furuskogen er dels uvanlig gammel til å være lavlandsfuruskog. Det er godt sluttet naturskog, med god aldersspredning (inkl. god forynge) og mange temmelig gamle trær, høyreiste og med høy krone. Skrinne mark bestokkes i hovedsak av seinvokste trær av moderate dimensjoner (mange med grovbarket, solsvidd stamme), mens det på mer produktiv mark er noe grøvre trær (45-50 cm). Med unntak av et fåtalls overstandere (med overvokste brannlyrer) mangler imidlertid trær av virkelig høy alder og kraftige dimensjoner (kan delvis skyldes at trærne går over ende før de blir svært gamle). En god del gadd, høgstubber og læger i alle nedbrytningsstadier finnes spredt. Tidlige og midlere nedbrytningsstadier er i klar overvekt, men også enkelte eldgamle, pillrätne læger-rester finnes (men rätne læger i grove dimensjoner mangler). Skogen i øvre del er mer homogen, dels søylehall-skog, og fattigere på nøkkelementer. Området har i naturtilstand utvilsomt høy brannfrekvens, gamle brannspor kan ses flere steder i form av kullrester gamle tyrustubber og brannlyrer på enkelte levende trær, men siste brann ligger langt tilbake i tid. Granskogssøkket i nordvest er mest halvgammel aldersfase- og dels optimalfaseskog, med god aldersspredning, innslag av noen grøvre og eldre trær, og moderate mengder død ved ("tidlig naturskog"). Noen kraftige furuer står i granskogssøkket.

Artsmangfold: Området har et rikt artsmangfold, med en rekke sjeldne og rødlistede arter, først og fremst av jordboende sopp og furu-vedsopp, men også vedinsekter tilknyttet furu er trolig velutviklet. Dessuten er karplantefloraen rik, med en del lokalt til regionalt sjeldne arter (mens påfallende nok synes orkidéer å mangle). Floraen domineres av lågurtarter, kalkskogsarter og bergknaus-/tørrbakkearter i blanding – bl.a. bakkemynte, blodstorkenebb, storblåfjær, skogkløver, knollerteknapp, liljekonvall, blåknapp, jåblom (fuktsenkninger), blåveis, markjordbær, legeveronica, teiebær, hengeaks, fingerstarr, jonsokkoll, kattedot, flekkgrisor, gjeldkarve, hvitmaure, engsmelle, hvitbergknapp, engfiol, ryllik, blåkoll. Fuktsøkket øverst har fragmenter av rik høgstaudevegetasjon, med bl.a. stor myrfiol (regionalt sjeldne) og hvitbladistel. I lavfuruskogen vokser vaniljerot spredt. Mykorrhizasoppfungeaen preges av mange kalkskogsarter, lågurtskogsarter og arter tilknyttet gammel mineralrik furuskog. Bl.a. er påvist 7 Hydnullum-arter, inkl. flammehrunpigg (*H. auratile*), beltebrunpigg (*H. concrescens*), fagerbrunpigg (*H. geogonium*) (disse tre i grunne søkk med litt gran) og skyggebrunpigg (*H. gracilipes*), 4 Phellodon-arter inkl. svarthvit sølvpigg (*P. melaleucus*), svart sølvpigg (*P. niger*) og den sjeldne huldresølvpigg (*P. secretus*). Foruten furuskjellpigg (*Sarcodon squamosus*) er merkelig nok ingen *Sarcodon*-arter påvist (trolig dårlig sesong). Dessuten furufåresopp (*Albatrellus subrubescens*), stor bananslørsopp (*Cortinarius muscivus*), den meget sjeldne lillaknollslørsopp (*Cortinarius pseudoglaucopus*), kystslørsopp (*C. violaceocinereus*) (innlandsutpost), styltejordstjerne (*Geastrum quadrifidum*), filtjuke (*Onnia tomentosa*) (i tørr furuskog), *Ramaria neoformosa*, gullkremle (*Russula aurea*). Av vedsopp er påvist furuplett (*Chaetodermella luna*), hornskinn (*Crustoderma corneum*), bomullskjuka (*Fibroporia/Antrodia gossypium*) (dårlig kjent, men meget sjelden), okerporekjuka (*Junghuhnia luteoalba*), furustokkjuka (*Phellinus pini*), laterittkjuka (*Postia lateritia*), taigakantkjuka (*P. perdelicata*) (meget sjelden), pastellkjuka (*Rhodonia placenta*) (meget sjelden), gulstrøkjuka (*Sistotrema alboluteum*), bølgekjuka (*Spongiporus undosus*), og trolig også *Oligoporus romellii* (ikke med sikkerhet påvist i Norge). Insektfaunaen er dårlig undersøkt, men gammel furuskog i tørre, soleksponerte lokaliteter er viktig miljø for mange spesialiserte biller, og området har bra potensial for slike arter. Indikasjon på dette er mange både gamle og nye klekkeshull av den sjeldne *Tragosoma deparium* i et par grøvre furulæger sør i lia.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hovedsakelig gammel skog som ikke er påvirket i nyere tid, men sikkert til en viss grad påvirket av gamle dagers gjennomhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Landskapet mellom Prestfoss og Glessjøen innehar et områdekompleks med store og varierte naturverdier knyttet til ulike typer lavlandsskog, med betydelige arealer og tett samling av mange verdifulle skoglokaliteter, konsentrert i tre sammenhengende områder atskilt av yngre og mer triviell skog. Kort avstand mellom lokalitetene gir gjensidig forsterkning av hverandres naturverdier og biologiske mangfold. Presttjennåsen er ett av de viktigste av mange kjerneområder i Presttjennmarka, som har høye naturverdier særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurtfuruskog i Presttjennåsen og de bratte sørskrentene av Holmenåsen-Høgås. Gampedalen-Svarttjenn-Juvsåsen-Holmennatten mot nord er et nokså stort område med en rekke kjerneområder og samlet meget store og varierte naturverdier knyttet til bl.a. gammel sørboreal gran- og furuskog, blandingsskog med gammel osp, og kalkbarskog. Viksåsen-Ramstadhelvete i vest har verdifull gammel lavlandfuruskog, lavlandsgranskog, lågurtfuruskog, og dels lavlandsbekkekluft og sandbarskog.

Verdivurdering: Lokaliteten har store naturverdier knyttet til både kalkfuruskog og rik lågurtfuruskog, og til gammel, tørr og solvarm lavlands-furunaturskog. Kalkfuruskog og rik lågurtfuruskog er sjeldne skogtyper i regionen, og området innehar noe av den best utviklede av slik skog som er kjent i regionen (selv om enkelte andre områder overgår Presttjennåsen). Furuskogen er også uvanlig gammel til å være i lavlandet. Lavlandsfuruskog som kombinerer kalkskog/riklågurtskog med gammel naturskogstilstand, er (meget) sjeldent. Artsmangfoldet knyttet til både kalkskog/lågurtskog og gammel furu-naturskog er rikt, hittil påvist 18 rødlistearter (RL2010) (8 jordboende sopp, 9 vedsopp, 1 bille) (3 EN, 7 VU, 7 NT, 1 DD). Lokaliteten er klart svært viktig (verdi A).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt/nødvendig for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel, men området er brannpreget, og kontrollert skjøtelsbrann vil være positivt.

## 2 Vesletjennåsen

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel lavlandsfuruskog  
BMVERDI: C

Areal: 41,6daa  
Hoh: 200-233 moh

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 17.4.2011. Rapportert ifbm. skogvernprosess på Sigdal prestegårdsskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Vesletjennåsen lengst sørvest i Sigdal prestegårdsskog. Den består av øst- og sørvendte hellinger og et lite søkk, avgrenset mot mer ordinær, yngre og halvgammel skog. Berggrunn (NGU 2014): båndgneis med vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis. Bioklima-region: sørboreal – overgangsseksjon/svakt oseanisk (SB-OC/O1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som "gammel furuskog" (lavlandsfuruskog), og dekkes av furu-dominert barblandingsskog. På ryggen er det tørr lav- og bærlyngskog på dels finkornet jordsmonn med småvokst gran i undersjøket, mens det nedover i hellingene er mer produktiv bærlyngskog og høyere innslag av gran. Søkket i nord har fuktigere grandominert skog med enkelte eldre-halvgamle osp og bjørk. Skogstrukturen er to- til flersjøket, med et nokså ensaldret oversjøket av relativt gammel, til dels grovvokst furu, og et under- og mellomstjøket av ung og middelaldrende gran. I nyere tid har skogen dannet mindre mengder død ved i form av furulæger i midlere-halvgrove dimensjoner, tynne granlæger og noen få ospagadd og –læger.

Artsmangfold: Noe mangelfullt undersøkt, men begrenset potensial for sjeldne/kravfulle arter (selv om nøyere undersøkelser utvilsomt vil avdekke noe mer). Naturskogsartsmangfoldet er fattig, noen få relativt vanlige arter er påvist: på furulåg hornskinn (*Crustoderma corneum*), i det fuktige gransøkket sparsomt gubbeskjegg (*Alectoria sarmentosa*), sprireskjegg (*Bryoria nadvornikiana*) og på osp filthinnelav (*Leptogium saturninum*) og stiftfilltav (*Parmeliella triptophylla*). Den tørre furuskogen har et visst potensial for interessante mykorrhizasopp

(bl.a. sandfurusogsarter).

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre skog som ikke er påvirket i nyere tid, men klart påvirket av gamle dagers gjennomhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Landskapet mellom Prestfoss og Glessjøen innehar et områdekompleks med store og varierte naturverdier knyttet til ulike typer lavlandsskog, med betydelige arealer og tett samling av mange verdifulle skoglokaliteter, konsentrert i tre sammenhengende områder atskilt av yngre og mer triviell skog. Kort avstand mellom lokalitetene gir gjensidig forsterkning av hverandres naturverdier og biologiske mangfold. Vesletjennåsen er ett av mange kjerneområder i Presttjennmarka, som har høye naturverdier særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurtfuruskog i Presttjennåsen og de bratte sørskrentene av Holmenåsen-Høgås. Gampedal-Svarttjenn-Juvsåsen-Holmennatten mot nord er et nokså stort område med en rekke kjerneområder og samlet meget store og varierte naturverdier knyttet til bl.a. gammel sørboreal gran- og furuskog, blandingsskog med gammel osp, og kalkbarskog. Viksåsen-Ramstadhelve i vest har verdifull gammel lavlandfuruskog, lavlandsgranskog, lågurtfuruskog, og dels lavlandsbekkekjøft og sandbarskog.

Verdivurdering: Lokaliteten har halvgammel lavlandsfuruskog-barblandingsskog på god produktiv mark. Selv om tettheten av viktige nøkkelementer er lav, og artsmangfoldet av naturskogsarter derfor er temmelig fattig (3 NT-arter ihht. RL2010), er naturskog av slik lavlandsskog relativt sjelden. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (verdi C).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt/nødvendig for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel på kort sikt, men på lang sikt vil gran gradvis kunne fortrenge furu, og kontrollert skjøtelsbrann vil være positivt (noe som også vil skape brannfelt, som i seg selv er et viktig habitat).

### 3 Presttjenn V

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog  
BMVERDI: B

Areal: 14,2daa  
Hoh: 208-220 moh

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 17.4.2011. Rapportert ifbm. skogvernprosess på Sigdal prestegårdsskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av Presttjenn lengst sørvest i Sigdal prestegårdsskog, og består av den fuktige skogen på flatmarka inn fra tjernet og et nordvendt søkk i sør, avgrenset mot yngre-middelaldrende skog. Berggrunn (NGU 2014): båndgneis med vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis. Bioklima-region: sørboreal – overgangssekasjon/svakt oseanisk (SB-OC/O1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som "gammel granskog" (lavlandsgranskog) og "gammel sumpskog" (gransumpskog). Det er temmelig tett, fuktig grandominert skog iblandet noe furu og litt bjørk og svartor, dels fattig til svakt intermedie sumpskog på flatmark inn fra tjernet (intakt og upåvirket av grøfting), dels blåbærskog på fastmarka bakover og i søkket i sør. Skogen er temmelig tett, dels kompakt og moderat sjiktet optimalfaseskog, dels godt flersjiktet aldersfaseskog med god alders- og dimensjons-spredning. Tresjiktet domineres av halvgamle og middelaldrende trær av moderate dimensjoner, men eldre og grøvre trær både av gran og furu inngår også. Biologisk tydelig gamle trær mangler, imidlertid. Det er spredt gadd og høgstubber, og ganske mye læger i tidlige og midlere nedbrytningsstadier, mest av gran.

Artsmangfold: Noe mangelfullt undersøkt, men begrenset potensial for sjeldne/kravfulle arter (selv om nøyere undersøkelser utvilsomt vil avdekke mer). På granlægerne finnes et mindre utvalg naturskogsarter: rosenkjuke (*Fomitopsis rosea*), granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofuscus*) og den relativt sjeldne klengekjuke (*Skeletocutis brevispora*).

Bruk, tilstand og påvirkning: Gammelskog som ikke er påvirket i nyere tid, men påvirket av gamle dagers gjennomhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Landskapet mellom Prestfoss og Glessjøen innehar et områdekompleks med store og varierte naturverdier knyttet til ulike typer lavlandsskog, med betydelige arealer og tett samling av mange verdifulle skoglokaliteter, konsentrert i tre sammenhengende områder atskilt av yngre og mer triviell skog. Kort avstand mellom lokalitetene gir gjensidig forsterkning av hverandres naturverdier og biologiske mangfold. Presttjenn V er ett av mange kjerneområder i Presttjennmarka, som har høye naturverdier særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurtfuruskog i Presttjennåsen og de bratte sørskrentene av Holmenåsen-Høgås. Gampedal-Svarttjenn-Juvsåsen-Holmennatten mot nord er et nokså stort område med en rekke kjerneområder og samlet meget store og varierte naturverdier knyttet til bl.a. gammel sørboreal gran- og furuskog, blandingsskog med gammel osp, og kalkbarskog. Viksåsen-Ramstadhelve i vest har verdifull gammel lavlandfuruskog, lavlandsgranskog, lågurtfuruskog, og dels lavlandsbekkekjøft og sandbarskog.

Verdivurdering: Temmelig gammel lavlandsgranskog og ugrøftet (hydrologisk intakt) gransumpskog med klare naturverdier. Selv om gamle dagers gjennomhogster utvilsomt har vært ganske omfattende har området i dag til dels relativt godt utviklet naturskogsstruktur. Hittil er 1 VU-art og 2 NT-arter (ihht. RL2010) påvist. Lokaliteten vurderes som viktig (verdi B).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt/nødvendig for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel.

### 4 Presttjenn N

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog  
BMVERDI: B

Areal: 7,1daa  
Hoh: 209-211 moh

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 21.4.2011. Rapportert ifbm. skogvernprosess på Sigdal prestegårdsskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord-nordøst for Presttjenn sør i Sigdal prestegårdsskog, og består av en liten forsenkning, avgrenset mot skogsbilvei i nord, fattigere barblandingsskog på sidene og åpen skog og myr ut mot tjernet i sørvest. Berggrunn (NGU 2014): båndgneis med vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis. Bioklima-region: sørboreal – overgangssekasjon/svakt oseanisk (SB-OC/O1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som "gammel granskog" (lavlandsgranskog), "gammel sumpskog" (gransumpskog) og "gammel furuskog" (lavlandsfuruskog). Dette er en svak forsenkning med barblandingsskog av gran og noe færre furu (samt noen få bjørk) på god bonitet, dels blåbærskog, dels forsumpet nede i søkket. Skogen er tett, kompakt og virkesrik, godt sjiktet men dominert av høyreiste og halvgamle trær (furu 35-45 cm, gran 25-30(-40) cm). Det er bra med gadd og en del læger i tidlige og midlere nedbrytningsstadier.

Artsmangfold: Mangelfullt undersøkt, begrenset potensial for sjeldne/kravfulle arter (selv om nøyere undersøkelser utvilsomt vil avdekke interessante arter).

Bruk, tilstand og påvirkning: Gammelskog som ikke er påvirket i nyere tid, men påvirket av gamle dagers gjennomhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Landskapet mellom Prestfoss og Glessjøen innehar et områdekompleks med store og varierte naturverdier knyttet til ulike typer lavlandsskog, med betydelige arealer og tett samling av mange verdifulle skoglokaliteter, konsentrert i tre sammenhengende områder atskilt av yngre og mer triviell skog. Kort avstand mellom lokalitetene gir gjensidig forsterkning av hverandres naturverdier og biologiske mangfold. Presttjenn N er ett av mange kjerneområder i Presttjennmarka, som har høye naturverdier særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurfuruskog i Presttjennåsen og de bratte sørskrentene av Holmenåsen-Høgås. Gampedalen-Svarttjenn-Juvsåsen-Holmennatten mot nord er et nokså stort område med en rekke kjerneområder og samlet meget store og varierte naturverdier knyttet til bl.a. gammel sørboreal gran- og furuskog, blandingskog med gammel osp, og kalkbarskog. Viksåsen-Ramstadhelvetete i vest har verdifull gammel lavlandfuruskog, lavlandsgranskog, lågurfuruskog, og dels lavlandsbekkekløft og sandbarskog.

Verdivurdering: Relativt gammel, uvanlig tett og virkesrik, fuktig barblendingsskog og sumpskog, som etter gamle dagers gjennomhogster i dag har utviklet naturskogsstruktur (som raskt vil forbedres i framtida), men foreløpig med bare moderate biomangfoldkvaliteter. Lokaliteten vurderes som viktig (verdi B).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt/nødvendig for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel.

## 5 Presttjenn Ø

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel lavlandsfuruskog  
BMVERDI: C

Areal: 39,6daa  
Hoh: 209-223 moh

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton og Torbjørn Høitomt (BioFokus) 14.9.2011. Rapportert ifbm. skogvernprosess på Sigdal prestegårdsskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Presttjenn sør i Sigdal prestegårdsskog, og består av ei flat furumo og en lav åsrygg, avgrenset mot tjernet og myr i vest, kantsone til gammel skogsbilvei i nord, og mer ordinær halvgammel skog i øst (her diffus/usikker grense). Berggrunn (NGU 2014): båndgneis med vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis. Bioklima-region: sørboreal – overgangsseksjon/svakt oseanisk (SB-OC/O1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som "gammel furuskog" (lavlandsfuruskog), men er litt sær og passer egentlig ikke særlig godt i noen naturtyper (nærmeste alternativ er "rik barskog"). Området dekkes av eldre, grunnlendt og tørr bærlyngfuruskog og (på åsryggen i sør) noe lavfuruskog. Skogen står i hovedsak på et tynt, nokså finkornet jordsmonn av usikkert opphav, og selv om den er fattig er det trolig god mineraltilgang (jf. mykorrhizasoppfungaen). På flatt terreng i nord inngår også noen småflekker furumyrskog. En del halvgammel furu finnes, men biologisk tydelig gamle trær og grove trær mangler, og det er lite død ved.

Artsmangfold: Furuskogen har en temmelig rik mykorrhizasoppfunga, trolig betinget av god mineraltilgang (en viss likhet med sandfuruskog). Særlig piggsoppene utmerker seg: oransjebrunpig (Hydnellum aurantiacum) (inkl. et merkelig, storvokst og avvikende individ som foreløpig må betegnes som usikker bestemmelse), blåbrunpig (H. caeruleum), svarthvit sølvpig (Phellodon melaleucus), mye svart sølvpig (P. niger), besk størpig (Sarcodon scabrosus), foruten mer vanlige arter som rustbrunpig (H. ferrugineum), beltesølvpig (P. tomentosus) og furuskjellpig (S. squamosus). Dessuten fururiske (Lactarius musteus) og kjempemusserong (Tricholoma colossus). På ei nokså gammel furu i sørvest vokser furustokkjuke (Phellinus pini).

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre skog som ikke er påvirket i nyere tid, men klart påvirket av gamle dagers gjennomhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Landskapet mellom Prestfoss og Glessjøen innehar et områdekompleks med store og varierte naturverdier knyttet til ulike typer lavlandsskog, med betydelige arealer og tett samling av mange verdifulle skoglokaliteter, konsentrert i tre sammenhengende områder atskilt av yngre og mer triviell skog. Kort avstand mellom lokalitetene gir gjensidig forsterkning av hverandres naturverdier og biologiske mangfold. Presttjenn Ø er ett av mange kjerneområder i Presttjennmarka, som har høye naturverdier særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurfuruskog i Presttjennåsen og de bratte sørskrentene av Holmenåsen-Høgås. Gampedalen-Svarttjenn-Juvsåsen-Holmennatten mot nord er et nokså stort område med en rekke kjerneområder og samlet meget store og varierte naturverdier knyttet til bl.a. gammel sørboreal gran- og furuskog, blandingskog med gammel osp, og kalkbarskog. Viksåsen-Ramstadhelvetete i vest har verdifull gammel lavlandfuruskog, lavlandsgranskog, lågurfuruskog, og dels lavlandsbekkekløft og sandbarskog.

Verdivurdering: Eldre-halvgammel, tørr furuskog fattig på naturskogs-kvaliteter, men tydeligvis mineralrik og med tilhørende relativt rik mykorrhizasoppfunga av gammelskogsarter, inkl. 1 VU og 1 NT (ihht. RL2010). Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (verdi C).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt/nødvendig for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel.

## 6 Delemyr N

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel lavlandsfuruskog  
BMVERDI: C

Areal: 21,8daa  
Hoh: 203-220 moh

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 22.6.1999 (nøkkelbiotopkartlegging på Sigdal prestegårdsskog), 17.4.2011 og 25.8.2011. Rapportert ifbm. skogvernprosess på Sigdal prestegårdsskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Delemyr lengst sør i Sigdal prestegårdsskog, avgrenset mot myra i sør og halvgammel-middelaldrende skog ellers. Den består av skogen langs Sagbekken nordøstover fra myra, og slake øst- og sørøstvendte helling opp mot en lav åsrygg. Berggrunn (NGU 2014): båndgneis med vekslende lag av amfibolitt, hornblendegneis og grå biotittgneis. Bioklima-region: sørboreal – overgangsseksjon/svakt oseanisk (SB-OC/O1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som "gammel furuskog" (lavlandsfuruskog), med små deler "gammel granskog" (lavlandsgranskog) og "gammel sumpskog" (gransumpskog). Mesteparten er tørr, furudominert bærlyng-barblendingsskog og noe lavfuruskog. Dette er halvgammel naturskog med oversjikt av høyreist, halvgrov og grovbarked furu (opp mot 45 cm) og variabelt utviklet under- og mellomsjikt av yngre-middelaldrende gran. Noe gadd, høgstubber og læger i ulike nedbrytningsstadier av furu forekommer, mest smådimensjonert (selvtynningsvirke). Langs bekkesøkket i myrkanten dominerer fattig sumpskog med gran, furu, bjørk, litt svartor, sparsomt hegg, selje, rogn; sjiktet skog med halvgammel furu og mest yngre-middelaldrende gran, spredt-sparsomt stående og liggende dødved. Lenger nedover langs bekken er det mer kompakt, halvgammel og fuktig blandingsskog med litt grøvre gran og furu.

Artsmangfold: Noe mangelfullt undersøkt, men begrenset potensial for sjeldne/kravfulle arter (selv om nøyere undersøkelser utvilsomt vil avdekke mer). Den tørre furuskogen i hellinga har brukbart potensial for mykorrhizasopp, påvist er svart sølvpig (Phellodon niger). Også vedsoppfungaen har interessante innslag, med okerporekjuke (Junghuhnia luteoalba) og gul strøkjuke (Sistotrema alboluteum). I granskogen langs bekken finnes gubbeskjegg (Alectoria sarmentosa) sparsomt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre skog som ikke er påvirket i nyere tid, men klart påvirket av gamle dagers gjennomhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Landskapet mellom Prestfoss og Glessjøen innehar et områdekompleks med store og varierte naturverdier knyttet til ulike typer lavlandsskog, med betydelige arealer og tett samling av mange verdifulle skoglokaliteter, konsentrert i tre sammenhengende områder atskilt av yngre og mer triviell skog. Kort avstand mellom lokalitetene gir gjensidig forsterkning av hverandres naturverdier og biologiske mangfold. Delemyr N er ett av mange kjerneområder i Presttjennmarka, som har høye naturverdier særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurfuruskog i Presttjennåsen og de bratte sørskrentene av Holmenåsen-Høgås. Gampedal-Svarttjenn-Juvsåsen-Holmennatten mot nord er et nokså stort område med en rekke kjerneområder og samlet meget store og varierte naturverdier knyttet til bl.a. gammel sørboreal gran- og furuskog, blandingsskog med gammel osp, og kalkbarskog. Viksåsen-Ramstadhelvetete i vest har verdifull gammel lavlandsfuruskog, lavlandsgranskog, lågurfuruskog, og dels lavlandsbekkekløft og sandbarskog.

Verdivurdering: Eldre-halvgammel, tørr furuskog med moderat utviklede naturskogs-kvaliteter, og brukbart potensial for mineralkrevende mykorrhizasoppfunga av gammelskogsarter. I tillegg fuktig, eldre sumpskog og blandingsskog langs bekk. Hittil påvist 4 NT-arter (iht. RL2010). Lavlands-gammelskog som dette er uvanlig. Lokaliteten ligger i grensesjiktet B/C, men verdien settes til C (lokalt viktig).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt/nødvendig for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel.

## Artsmangfold

Biomangfoldmessig er de klart største interessene knyttet til Presttjennåsen, som har et rikt arts mangfold (inkl. en rekke sjeldne og rødlistede arter) av jordboende kalkbarskogs-sopp, vedboende sopp tilknyttet furulæger, ganske sikkert også vedlevende insekter. Karplantefloraen er også rik her, med flere lokalt til regionalt sjeldne arter (men ingen nasjonalt sjeldne). Resten av området er vesentlig fattigere på spesielle/sjeldne/kravfulle arter, men spredte forekomster av et mindre utvalg vedsopp på gran og furu, og mykorrhizasopp tilknyttet mineralrik furuskog, finnes.

Hittil er 24 rødlistearter påvist (9 jordboende sopp, 12 vedsopp, 2 lav, 1 bille), hvorav 16 er knyttet til furu, 6 til gran, 1 til gran/osp, og 1 til osp. 18 av artene er funnet i Presttjennåsen (15 av disse kun her). 24 rødlistearter er et (meget) høyt tall til å være et så lite og furuskogsdominert område.

### Karplanter

Presttjennåsen har et bra utvalg av varmekjære lågurtarter, kalkskogsarter og bergknaus-/tørrbakkearter (som ofte opptrer i blanding), inkludert regionalt uvanlige til relativt sjeldne arter (men påfallende nok synes orkidéer å mangle). Nevnes kan bakkemynte, blodstorkenebb, storblåfjær, skogkløver, knollerteknapp, liljekonvall, blåknapp, jåblom (fuktsenkninger), blåveis, markjordbær, legeveronika, teiebær, hengeaks, fingerstarr, jonsokkoll, kattedot, flekkgriøse, gjeldkarve, hvitmaure, engsmelle, hvitbergknapp, engfiol, ryllik, blåkoll. Elementet av varmekjære og basekrevende arter er for øvrig bedre utviklet under Holmenåsen-Høgås lenger sør. Fuktsøkket øverst har fragmenter av rik høgstaudevegetasjon, med bl.a. stor myrfiol (regionalt sjelden) og hvitbladistel. I lavfuruskogen vokser vaniljerot spredt. Ellers i området er karplantefloraen temmelig fattig, og består av typiske, vanlige arter for de aktuelle vegetasjonstypene. Myrvegetasjonen domineres helt av fattigmyrsarter som blåtopp, bjønnskjeg, flaskestarr, gråstarr, sveltstarr, molte, sivblom, hvitlyng, rundsoldogg, og i kantene noe pors, men på sørvestsiden av Delemyr finnes også enkelte svakt intermediære arter (karakter (myrfiol, myrhatt, tepperot, trådstarr). Et mindre takrørbestand står i østkanten av Presttjenn.

### Jordboende sopp

Mykorrhizasoppfungaen i Presttjennåsen (kjerne 1) preges av mange kalkskogsarter, lågurtskogsarter og arter tilknyttet gammel mineralrik furuskog, dessuten innslag av grasmarskossopp/beitemarskossopp. Bl.a. framstår piggsoppfungaen som artsrik (hittil 13-14 arter), men av Sarcodon merkelig nok kun den vanlige furuskjellpig *S. squamosus* (skyldes antakelig heller dårlig sesong 2011 for disse artene enn at gruppen reelt er så dårlig representert). Også slørsopper (*Cortinarius*) og musseronger (*Tricholoma*) virker godt representert. En hel del sjeldne og spesialiserte arter er påvist, og ytterligere undersøkelser i god soppsesong vil åpenbart avdekke flere. Beste funn hittil er den meget sjeldne lillaknollslørsopp (*Cortinarius pseudoglaucopus*) (13-15 kjente lokaliteter i Norge), skyggebrunpig (*Hydnellum gracilipes*) og huldresølvpig (*Phellodon secretus*) (sjeldne naturskogsarter knyttet til gammel sandig furuskog, fruktifiserer under gamle råtne furulæger), filtkjuke (*Onnia tomentosa*) (arten vokser vanligvis under gran i lågurtskog, her i Presttjennåsen samt under Høgås lenger sør, er den påvist i grunnlendt "solsvidd" kalk-/lågurfuruskog), korallsoppen *Ramaria neoformosa*, og kystslørsopp (*Cortinarius violaceocinereus*) (vestlig art, sjelden på Østlandet, og eneste innlandsfunn). Også under gran er flere sjeldne arter påvist, bl.a. flammebrunpig (*Hydnellum auratile*), stor bananslørsopp (*Cortinarius mussivus*) og styltejordstjerne (*Geastrum quadrifidum*). Ellers i området har også furuskogen øst for Presttjenn interessant mykorrhizasoppfunga (selv om den på ingen måte kan måle seg med Presttjennåsen). Dette er fattig, grunnlendt bærlyng- og lavfuruskog, men trolig er mineraltilgangen god, og også her er det mye piggsopper (bl.a. rikelig svartsløvpig (*Phellodon niger*), dessuten beskstoppig (*Sarcodon scabrosus*) og kjempemusserong (*Tricholoma colossus*). Samme sted som beskstoppig ble det også observert et merkelig, storvokst og avvikende individ, noe usikkert klassifisert som oransjebunpig (*Hydnellum aurantiacum*). Det er potensial for interessant furuskogs-mykorrhizasoppfunga også på Vesletjennåsen i sørvest (inkl. sandfuruskogsarter).

### Vedboende sopp

Presttjennåsen har et rikt utvalg vedsopp tilknyttet furu, inkludert en god del rødlistearter, noen til dels meget sjeldne. Mest interessant er bomullskjuke (*Fibroporia/Anthrodia gossypium*) (dårlig kjent, men svært få funn i Norden) og pastellkjuke (*Rhodonina placenta*), men også laterittkjuke (*Postia lateritia*) og taigakantkjuke (*P. perdelicata*) er sjeldne. Et par kollekter er tentativt bestemt til *Oligoporus romellii*, som ennå ikke med sikkerhet er påvist fra Norge (men flere ubekreftede funn foreligger). Arten står nær *O. sericeomollis*, og revisjon av herbariemateriale vil sannsynligvis avdekke flere *O. romellii*. Mer vanlige naturskogsarter for tørr furuskog som furuplett (*Chaetodermella luna*), hornskinn (*Crustoderma corneum*), okerporekjuke (*Junghuhnia luteoalba*), furustokkjuke (*Phellinus pini*) og gulstrøjkjuke (*Sistotrema alboluteum*) er også funnet enkelte andre steder i området enn på Presttjennåsen. Vedsoppfungaen på gran er fattigere, og på lauvtrær fattig, men sparsomt finnes bl.a. rosenkjuke (*Fomitopsis rosea*), klengekjuke (*Skeletocutis brevispora*), bølgekjuke (*Spongiporus un-*



dosus) og ospearten kronepiggsinn (Sistotrema raduloides). Disse har rike forekomster i relativt nærliggende lokaliteter i landskapet (kort spredningsavstand).

#### Lav og moser

Lav- og mosefloraen er temmelig fattig (området mangler naturtyper og habitater som med grunnlag for rike samfunn av disse). Utvalget av interessante arter begrenser seg til fattige forekomster av noen få av de vanligste naturskogslavene i fuktig granskog (gubbeskjegg, sprikeskjegg) og noen få rikbarksarter på osp (filthinnelav, stiftfittlav). Kanskje kan skorpefloraen i de fuktige granskogspartiene (kjerne 3 og 4) ha flere interessante arter, men potensialet for sjeldne/kravfulle arter er lite. Et lite utvalg vanlige basekrevende moser er funnet i Presttjennåsen, men eneste litt interessante mosefunn er brunsko (Buxbaumia aphylla).

#### Insekter

Varm og tørr lavlandsfuruskog i soleksponerte, grunnlendte hellinger som her, er viktig habitat for mange spesialiserte biller som lever i (bl.a. soleksponerte) gadd, læger og gamle grovbarkete trær (Ehnström & Axelsson 2002). Presttjennåsen har bra potensial for arter i dette elementet. Indikasjon på dette er mange både gamle og nye klekkehull av den sjeldne Tragosoma deparium i et par grøvre furulæger sør i lia. Arten synes å ha en levedyktig populasjon i åsene nord for Prestfoss (klekkehull er funnet både i Viksåsen, Holmenåsen-Høgås, Presttjennåsen og nordøst for Svarttjenn mot Gampedal). Kanskje gjenspeiler dette gunstige forhold for varmekjære furuskogsbiller generelt i dette landskapet, der de nevnte sørskrentene med gammel furuskog fungerer som sammenknyttede metapopulasjoner som til sammen opprettholder levedyktighet for spesialiserte arter i landskapet.

#### Fugl

Mangelfullt undersøkt. 22.6.1999 ble to intenst varslende musvåk observert på Presttjennåsen, fuglene hekket trolig i nærområdet. Presttjenn (sammen med Vesletjenn, Vikstjenna og Svarttjenn) er levested for vannfugl. I april 2011 ble det i Presttjenn ved ulike anledninger sett to voksne sangsvaner, par av kvinand og stokkand, og tre voksne kanadagås (arten bør aktivt forhindres fra å etablere seg her). Både 12.7. og 25.8.2011 ble to traner sett. Antakelig veksler fuglene mellom de ulike nærliggende tjenna.

*Tabell: Artsfunn i Presttjennmarka pgs. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Andefugler	Cygnus cygnus	Sangsvane		1	1
Biller	Tragosoma deparium		<b>VU</b>	2	1 <sub>2</sub>
Kurvplantefamilien	Hypochaeris maculata				1
Storkenebbfamilien	Geranium sanguineum	Blodstorkenebb			1
Fiolfamilien	Viola epipsila	Stor myrfiol			1
Vintergrønnfamilien	Monotropa hypopitys	Vaniljerot		3	1 <sub>3</sub>
Leppeblomstfamilien	Acinos arvensis	Bakkemynte		2	1 <sub>2</sub>
Busk- og bladlav	Alectoria sarmentosa	Gubbeskjegg	<b>NT</b>	3	5 <sub>2</sub> 6 <sub>1</sub>
	Bryoria nadvornikiana	Sprikeskjegg	<b>NT</b>	1	5 <sub>1</sub>
	Leptogium saturninum	Filthinnelav		1	5 <sub>1</sub>
	Parmeliella triptophylla	Stiftfittlav		2	5 <sub>2</sub>
Sopp jordboende	Albatrellus subrubescens	Furufåresopp	<b>NT</b>	6	1 <sub>6</sub>
	Clavariadelphus truncatus	Granklubbesopp		1	1 <sub>1</sub>
	Cortinarius glaucopus	Fibret slørsopp		1	1 <sub>1</sub>
	Cortinarius infractus	Galleslørsopp		2	1 <sub>2</sub>
	Cortinarius mussivus	Slank bananslørsopp	<b>NT</b>	1	1 <sub>1</sub>
	Cortinarius papulosus	Grynslørsopp		1	1 <sub>1</sub>
	Cortinarius pseudoglaucopus	Fiolet knollslørsopp	<b>EN</b>	1	1 <sub>1</sub>
	Cortinarius violaceocinereus	Kystslørsopp?		1	1 <sub>1</sub>
	Geastrum quadrifidum	Styltejordstjerne		1	1 <sub>1</sub>
	Hydnellum aurantiacum	Oransjebunpig		3	1 <sub>2</sub> 5 <sub>1</sub>
	Hydnellum auratile	Flammebunpig	<b>VU</b>	2	1 <sub>2</sub>
	Hydnellum caeruleum	Blå bunpig		4	1 <sub>2</sub> 5 <sub>2</sub>
	Hydnellum conrescens	Beltebunpig		1	1 <sub>1</sub>
	Hydnellum geogenium	Fagerbunpig		4	1 <sub>4</sub>

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
	Hydnellum gracilipes	Skyggebrunpigg	VU	1	1 <sub>1</sub>
	Hydnellum suaveolens	Duftbrunpigg		1	1 <sub>1</sub>
	Hygrocybe cantharellus	Kantarellvokssopp		1	1 <sub>1</sub>
	Hygrocybe virginea	Krittvekssopp		1	1 <sub>1</sub>
	Hygrophorus karstenii	Gulskivevokssopp		1	1 <sub>1</sub>
	Lactarius musteus	Fururiske		1	5 <sub>1</sub>
	Lepiota ventriosospora	Gulfiltet parasollsopp		1	1 <sub>1</sub>
	Phellodon melaleucus	Svarthvit sølvpigg		2	1 <sub>1</sub> 5 <sub>1</sub>
	Phellodon niger	Svartsølvpigg	NT	10	1 <sub>5</sub> 5 <sub>4</sub> 6 <sub>1</sub>
	Phellodon secretus		EN	1	1 <sub>1</sub>
	Ramaria flava scandinavica			1	1 <sub>1</sub>
	Ramaria neoformosa			1	1 <sub>1</sub>
	Russula aurea	Gullkremle		1	1 <sub>1</sub>
	Sarcodon scabrosus	Besk storpigg	VU	2	5 <sub>2</sub>
	Tricholoma colossus			1	5 <sub>1</sub>
	Tricholoma stans			4	1 <sub>4</sub>
Sopp vedboende	Antrodia gossypina		DD	1	1 <sub>1</sub>
	Ceriporiopsis pseudogilvescens	Ravkjuke		1	1 <sub>1</sub>
	Chaetodermella luna	Furuplett	NT	3	1 <sub>3</sub>
	Fomitopsis rosea	Rosenkjuke	NT	1	3 <sub>1</sub>
	Inonotus rheades	Revekjuka		1	1 <sub>1</sub>
	Inonotus tomentosus	Filtkjuka	VU	3	1 <sub>3</sub>
	Junghuhnia luteoalba	Okerporekjuka	NT	4	1 <sub>1</sub> 1 <sub>1</sub> 6 <sub>2</sub>
	Phellinus ferrugineofuscus	Granrustkjuka		3	1 <sub>1</sub> 3 <sub>2</sub>
	Phellinus pini	Furustokkjuka		2	1 <sub>1</sub> 5 <sub>1</sub>
	Phlebia cornea	Hornskinn	NT	4	1 <sub>3</sub> 5 <sub>1</sub>
	Sistotrema alboluteum	Gul strøkjuka	NT	2	1 <sub>1</sub> 6 <sub>1</sub>
	Sistotrema confluens	Dvergpiggsopp		1	1 <sub>1</sub>
	Sistotrema raduloides		NT	1	1
	Skeletocutis brevispora	Klengekjuka	VU	2	3 <sub>2</sub>
	Spongiporus undosus	Bølgekjuka	VU	1	1 <sub>1</sub>
Sopp	Craterellus lutescens	Gul trompetkantarell		2	1 <sub>2</sub>
	Postia lateritia	Laterittkjuka	VU	1	1 <sub>1</sub>
	Postia perdelicata	Taigakantkjuka	VU	1	1 <sub>1</sub>
	Rhodonia placenta	Pastellkjuka	EN	1	1 <sub>1</sub>

## Avgrensning og arrondering

Avgrenset område grenser til triviell skog (i hovedsak ungsog) på alle kanter unntatt mot sør (se under). I motsetning til Holmennatten-Kroktjenn-Varåstjenn, der det å få til økologisk god avgrensning er utfordrende, utgjør Presttjennmarka en langt mer homogen enhet med sammenhengende eldre skog der avgrensningen i stor grad "gir seg selv".

Fordi området er et nokså lite "spesialområde", er hovedvekt lagt på å fange opp alt areal med biologisk verdi, og å få med tilgrensende arealer eldre skog med restaureringsareal. Arealer med fattig ungsog er derfor nesten i sin helhet utelatt. Unntaket er ei lita eldre hogstflate nederst i lia vest for kjerne 1, som ikke er mulig å unngå uten å få et svært uheldig innhakk i avgrensningen.

Sammenbinding med Holmennatten (isolert verdi \*) mot nord er vurdert. Avstanden imellom er ca 300 meter på det kørteste. Mellomliggende areal er imidlertid furudominert, tørr og fattig, middelaldrende og ung skog, triviell og uten biologisk interesse, og sammenbinding foreslås derfor ikke.

Derimot er det store naturverdier på tilgrensende areal i sør, og det er en betydelig svakhet ved områdets avgrensning at dette ikke inngår. Sør for Delemyr er det fuktig, nokså gammel granskog på god bonitet. I de bratte sørvendte skrentene på Holmenåsen-Høgås står relativt gammel, tørr og varm furudominert skog, mye av dette er rikt (inkludert velutviklet tørr kalkfuruskog og rasmarksskog), og med høye naturverdier inkl. mange rødlistearter.

## Andre inngrep

Ei lita, eldre hogstflate ligger nederst i Presttjennås-lia vest for kjerne 1. En gammel skogsbilvei gjennom området i bunnen av lia under Presttjennåsen. Det ble sett en del kjørespor (etter ATV?) i øst- og sørsiden av Delemyr.

## Vurdering og verdisetting

Presttjennmarka PGS er et relativt lite område, men med relativt høy naturverdi – det er dominert av eldre til halvgammel lavlandsskog, er lite berørt av nyere inngrep, og har et parti med store og sjeldne naturverdier (som trekker samlet verdi betydelig opp).

Presttjennåsen (kjerne 1) har sjeldne naturverdier, med gammel solvarm lavlandsfuruskog (gamle trær, en god del dødved, en viss kontinuitet i læger) og amfibolitt-kalkfuruskog/lågurtfuruskog (sesongfuktig, urterik og tørr utforming), dessuten fragmenter av kalkgranskog. Her er altså både velutviklede naturskogskvaliteter og kalkfuruskogskvaliteter, med tilhørende rikt artsmangfold av kalkskogs-mykorrhizasopp, vedboende sopp, insekter og karplanter. Kombinasjonen av naturskogs- og kalkskogskvaliteter på samme areal utgjør et spesiell og sjelden kvalitet ved området.

Resten av området er av klart mindre interesse isolert sett, men har moderate kvaliteter knyttet til halvgammel lavlandsfuruskog og barblandingsskog, stedvis mineralrik furuskog (med relativt rik mykorrhizasoppfunga), lommer med kompakt grandominert skog på god bonitet, og ugrøftet fattigsumpskog og myrskog. Mye er halvgammel "naturskogsnær" skog som er eldre enn mye av lavlandsfuruskog i Norge generelt, og slik sett velegnet som vernekandidat. Det bidrar også til generelt økt areal, og er sentralt som forbindelsesområde mellom Presttjennåsen og Holmenåsen-Høgås.

Artsmangfoldet er samlet sett rikt, men en stor del av de interessante artene er begrenset til Presttjennåsen (kjerne 1), og utenfor dette partiet er forekomstene av interessante arter mer beskjedne. Hittil er påvist 24 rødlistearter, noe som er (meget) høyt til å være et så lite furuskogsdominert område.

Avgrensningen er begrenset til den gamle prestegårdseiendommen, og det er en betydelig svakhet at tilgrensende arealer i sør ikke inngår, både arronderingsmessig men særlig mht. oppfangning av verdifulle arealer med høye naturverdier. Sør for Delemyr er det fuktig nokså gammel granskog, og i brattskrentene av Holmenåsen-Høgås gammel solvarm furuskog, kalkfuruskog og rasmarksskog (med minst like høye kvaliteter som Presttjennåsen), inkl. mange rødlistearter (hvorav 12 ikke funnet i vurderingsområdet). Om disse partiene hadde vært inkludert ville området samlet vært klart \*\*\*.

Presttjennmarka inngår i et områdekompleks med tre områder i åsene nord for Prestfoss: Gampedalen-Svarttjenn-Holmennatten-Kroktjenn, Presttjennmarka inkl. Holmenåsen-Høgås, Viksåsen-Ramstadvhelvete. Disse har hver for seg høye naturverdier, men utgjør i tillegg en landskapsøkologisk områdegruppe som ligger såpass nær hverandre at de forsterker hverandres naturverdier (bl.a. ved at populasjoner av spesialiserte arter har kontakt og utveksler individer, noe som øker artenes levedyktighet). Liknende gammel lavlandsfuruskog og kalkfuruskog/lågurtfuruskog som i Presttjennåsen (kjerne 1) finnes i alle disse områdene. De har alle store kvaliteter knyttet til slik skog, og det er vanskelig å rangere dem mht. dette. Førstnevnte har imidlertid klart størst samlet naturverdi pga. overlegent mye større variasjonsbredde (mange flere skogtyper) og mye større areal.

Området oppfyller godt skogvernkrav (men i hovedsak knyttet til Presttjennåsen). Av generelle mangler inngår (1) lavlandsskog, (2) rike skogtyper og (3) viktige forekomster av rødlistearter, alle godt oppfylt. Av prioriterte skogtyper finnes (1) kalkskog (godt utviklet), (2) gammel furuskog (godt utviklet), (3) lågurtgranskog (dels godt utviklet, men på svært små arealer). Området vil kunne bidra til å dekke inn en generell sterk underdekning av sørboreal sone generelt, og gammel solvarm lavlandsfuruskog spesielt.

Oppsummert har Presttjennmarka pgs store og sjeldne naturverdier knyttet til gammel lavlandsfuruskog og amfibolitt-kalkfuruskog/lågurtfuruskog i Presttjennåsen, mens resten av området har mer moderate kvaliteter i form av halvgammel lavlandsfuruskog og barblandingsskog, mineralrik furuskog (med relativt rik mykorrhizasoppfunga), lommer med kompakt grandominert skog på god bonitet, og ugrøftet fattigsumpskog og myrskog. Samlet verdi ville styrkes vesentlig (til samlet \*\*\*) om arealer sørover kunne knyttes på. Samlet anses det vurderte området som regionalt verneverdig (\*\*).

*Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Presttjennmarka pgs. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.*

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Presttjennåsen	***	**	**	**	*	—	*	*	*	***	***	—	—	***
2 Vesletjennåsen	***	*	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	*
3 Presttjenn V	***	**	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	**
4 Presttjenn N	***	**	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	**
5 Presttjenn Ø	***	*	0	*	0	—	*	*	*	*	**	—	—	*
6 Delemyr N	***	*	*	*	0	—	*	*	*	*	*	—	—	*
Samlet vurdering	***	**	**	**	0	—	*	*	**	***	***	*	*	**

## Referanser

- Artskart 2014. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/default.aspx>
- Bredland, K. 2000. Kartlegging av viktige områder for biologisk mangfold i Sigdal kommune. Hovedoppgave, Institutt for biologi og naturforvaltning, NLH.
- Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. Insektsnag i bark och ved. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Engen, Ø. 2004. Naturtyper og biologisk mangfold Sigdal kommune 2002. Rapport, Sigdal kommune.
- Hofton, T. H. & Groven, R. 2003. Nøkkelbiotoper og hensynsområder i prestegårder i Buskerud fylke - Resultater av registreringer, konvertering av data til MiS-datastruktur og resultat av OvF's utvalgsprosess. Prevista.
- Hofton, T. H. 2000. Nøkkelbiotoper, restaureringsbiotoper og hensynsområder i prestegårdsskoger i Buskerud. Statskog Ressursdata. Rapport 13-2000.
- Korbøl, A., Groven, R. & Rolstad, E. 2007. Naturfaglige registreringer av skog på Opplysningsvesenets fonds eiendommer i Øst-Norge. Registrering og vurdering av verneverdier for utvidet skogvern. Prevista rapport 3 – 2007.
- Lund T. 1992. Naturen i Sigdal og Eggedal. Flora-geologi. Sigdal kommune.
- Naturbase 2014. Direktoratet for Naturforvaltning, internett. <http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>
- NGU 2014. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>
- Nordgulen, Ø. 1999. Geologisk kart over Norge, berggrunnskart Hamar 1:250 000. Norges Geologiske Undersøkelse.
- Rolstad, J., Rolstad, E. & Storaunet, K.O. 2010. Gampedalen i Sigdal – en skoghistorisk rekonstruksjon med vekt på skogbrann. Skog og Landskap oppdragsrapport 20/2010.





Bilder fra området Presttjennmarka pgs



*Presttjenn vestside, Presttjennåsen i bakgrunnen. Foto: Tom Hellig Hofton*



*Flammebrunpigg (*Hydnellum auratile*) er en av de mange kalkskogs-mykorrhizasoppene som finnes i Presttjennåsen. Foto: Tom Hellig Hofton*



*Den varme sørskrånningen av Presttjennåsen (kjerne 1) har gammel, tørr furuskog, dels av "stavatallskogs-type". Foto: Tom Hellig Hofton*



*Furuskog på ryggen øst-sørøst for Presttjenn. Foto: Tom Hellig Hofton*